

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
DO DEPARTAMENTO DE
LINGUA GALEGA E LITERATURA

Curso 2013/2014

Educación Secundaria Obrigatoria
Bacharelato

IES Auga da Laxe - Gondomar

NOTA IMPORTANTE SOBRE A CORRECCIÓN ORTOGRÁFICA DAS PROBAS ESCRITAS

Ademais do establecido nos apartados de criterios e procedementos de avaliación e cualificación nas programacións de cada nivel, o Departamento de Lingua Galega e Literatura acordou para o curso 2013-14 manter uns criterios xerais respecto da corrección ortográfica dos exames e traballos que ha de realizar o alumnado. Co obxectivo de que presten maior atención ás cuestións ortográficas, decidimos descontarlles da nota obtida unha media de 0,1 puntos como máximo, por por cada dous erros ortográficos, e indicarlles sempre as dúas cualificacións para que sexan conscientes da importancia deste aspecto na corrección das probas. Aínda que se decidiu aplicar esta media, procuraremos sinalarlles con claridade aqueles erros de especial gravidade.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN E AVALIACIÓN. CRITERIOS XERAIS PARA TODOS OS CURSOS DA ESO

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, valoraranse, ao longo do curso, conceptos, actitudes e procedementos; en consecuencia, non se terán en conta soamente as notas dos exames escritos parciais (un por trimestre, polo menos) ou final, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas polo profesorado diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Superar as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Realizar as lecturas obrigatorias trimestrais e superar as probas escritas ou orais que sobre esas lecturas se lles propoñan. Requisito imprescindible para ser cualificado.

- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais como nas escritas.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

A cualificación da materia basearase nas probas obxectivas parciais que supoñerán un 60% da nota no primeiro ciclo da ESO, dun 70 a un 80% no segundo ciclo da ESO. No caso de facer máis dunha proba na avaliación, o alumnado deberá acadar a cualificación mínima dun 3 en cada unha das probas para poder facerlle a media.

O restante tanto por cento da puntuación obterase da realización diaria de tarefas escritas ou orais, realización de traballos, presentación do caderno da materia completo e organizado, uso oral da lingua, participación na aula, interese e afán de superación, respecto aos compañeiros, coidado do material da aula, etc.

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

I. Introducción xeral.

A área de Lingua Galega e Literatura na ESO ten como finalidade fundamental o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado e está orientada cara aos seguintes aspectos:

- Aprendizaxe instrumental do idioma.
- Capacidade para interaccionar adecuadamente en diferentes situacións comunicativas (ámbito escolar, social, cultural e profesional) mediante o emprego de mensaxes orais e escritas.
- Comprensión da realidade lingüística de Galicia, adoptando unha actitude de aprecio cara á lingua galega e a súa aceptación social.

A ESO debe favorecer o uso funcional da lingua como instrumento de comunicación oral e escrita e de representación, así como a conciencia crítica sobre a situación do idioma e a súa permanencia histórica.

Os bloques de comunicación oral e escrita céntranse sobre todo no traballo lingüístico das relacións interpersoais e sociais e nas habilidades comunicativas precisas en todas as áreas curriculares, así como no emprego activo dos medios de comunicación e das tecnoloxías da sociedade da información.

A formación lingüística ten un carácter continuo ao longo das diversas etapas educativas e non existen tanto diferenzas de contidos, canto diferenzas na intensidade con que se traballan. É importante que a aprendizaxe da lingua oral e da lingua escrita se efectúen en estreita relación, xa que se apoian mutuamente, e as deficiencias na primeira (mala entoación, pobreza léxica, incoherencia, etc.) aparecen reflectidas na segunda. Así pois, o traballo basearase en actividades interdependentes e complementarias relacionadas coa comprensión e a expresión de enunciados orais e a comprensión e a produción de textos escritos.

No bloque de lingua e sociedade incídese na lingua como transmisora de significados culturais. O alumnado debe comprender e valorar a realidade plurilingüe en que nos movemos, superando os prexuízos que bloquean o uso do galego en determinados contextos ou con determinadas persoas e encarando os condicionamentos sociolingüísticos derivados do proceso de minorización que sofre.

A literatura debe ser abordada dende diferentes perspectivas, de xeito que contribúa á capacitación comunicativa do alumnado ao fornecerlle modelos de lingua apropiados e creativos. A incorporación ao estudo da materia do importante papel que os medios de comunicación teñen na sociedade actual achega novas técnicas de traballo (procura de información en redes informáticas, uso dos correctores ortográficos, etc.) que veñen sumarse ás estratexias tradicionais (uso dos dicionarios, bibliotecas, etc.).

E, nesa aprendizaxe multifuncional da lingua, ten un papel de relevo a dimensión estética que representa a literatura. O camiño máis axeitado para achegarse a ela é a lectura, como fonte de pracer e de formación, a partir de textos que resulten de interese para alumnas e alumnos, e como manifestación dunha cultura diferenciada.

Na práctica da aula é preciso integrar procedementos, conceptos e actitudes, ademais de traballar as capacidades básicas (escoitar, falar, ler e escribir de forma comprensiva).

Cómpre aproveitar os recursos que ofrece a biblioteca, así como as tecnoloxías da información e da comunicación dos que dispón o centro e mais fomentar a investigación en grupo e o traballo colaborativo do alumnado.

En relación coa aprendizaxe non formal da lingua, cabe sinalar tamén que cumprirá traballar en equipo co resto do profesorado para converter o centro nun lugar que ofrezca contextos comunicativos diversos en galego que lle fornezan ao alumnado modelos lingüísticos adecuados a cada situación e favorezan as interaccións entre iguais de maneira organizada.

Todas as materias do currículo da Educación Secundaria Obrigatoria precisan da linguaxe, tanto para seren transmitidas como para seren adquiridas. En consecuencia, desenvolver as capacidades lingüísticas, e os obxectivos da materia, non debe ser responsabilidade exclusiva do profesorado de Lingua galega e literatura, senón preocupación compartida por todo o equipo educativo.

II. Obxectivos didácticos da etapa.

- Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica.
- Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.
- Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.
- Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e mais para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.
- Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar, elaborar e valorar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.
- Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e mais para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.
- Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galicia, así como as que hoxe condicionan o seu uso, de xeito que se estea en disposición de superar as que supoñen obstáculos para a súa utilización en calquera contexto e situación.
- Coñecer e respectar a realidade plurilingüe e pluricultural do Estado español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente da riqueza que representa e entender as situacións que provoca o contacto de linguas.
- Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.
- Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo.
- Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.
- Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.

III. Competencias básicas da etapa.

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

- Adquisición de destrezas que permitan o uso pleno da lingua nun amplo abano de contextos.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ

- Comprensión crítica da realidade, así como o coñecemento e exercicio dos valores democráticos e dos dereitos civís.
- Adquisición de destrezas para compartir e respectar saberes e referencias culturais.
- Mellora na práctica de normas sociais de convivencia e no emprego da negociación para chegar a acordos.

COMPETENCIA NO TRATAMENTO DA INFORMACIÓN DIXITAL

- Utilización de ferramentas en soportes variados para mellorar as habilidades de obtención de información: dicionarios, correctores ortográficos, enciclopedias, xornais dixitais, bibliotecas virtuais, catálogos de publicacións...
- Adquisición dos coñecementos axeitados para seleccionar, analizar criticamente, organizar, relacionar e sintetizar a información co fin de transformala en coñecemento.

COMPETENCIA CULTURAL E ARTÍSTICA

- Creación, comprensión, apreciación e valoración con criterio de todo tipo de manifestacións artísticas.
- Coñecemento e valoración da diversidade lingüística e a expresividade popular da fala como unha riqueza cultural.

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER

- Perfeccionamento da lectura comprensiva.
- Organización das ideas mediante resumos e esquemas.
- Interpretación correcta das informacións lingüísticas dos dicionarios.
- Valoración da lectura e a escrita como fontes de enriquecemento propio.

AUTONOMÍA E INICIATIVA PERSOAL

- Intervención en situacións de comunicación reais ou simuladas.
- Participación en obradoiros de escrita.
- Lectura de obras literarias que estimulen a imaxinación e fomenten a creatividade.
- Uso, de xeito progresivamente autónomo, dos medios de comunicación social, das tecnoloxías da información e da comunicación e da biblioteca para manter unha actitude crítica ante as mensaxes recibidas.
- Localización e selección da información.
- Utilización da linguaxe como ferramenta para analizar problemas, elaborar plans e tomar decisións.

IV. Programa de reforzo para a recuperación da materia pendente de cursos anteriores.

O alumnado que teña pendente a materia de Lingua Galega e Literatura de 1º e 2º da ESO recibirá exercicios prácticos que deberá entregar para seren corrixidos e avaliados e facer así un seguimento da súa evolución no repaso da materia. No caso de que entregue estes exercicios e traballos e que a avaliación dos mesmos sexa positiva,

considerarase que a materia pendente está recuperada sen necesidade de que realice ningunha outra proba escrita.

O alumnado de ESO que teña pendente a materia de Lingua Galega e Literatura de 3ºESO recibirá periodicamente exercicios prácticos que deberá entregar para seren corrixis e avaliados e facer así un seguimento da súa evolución no repaso da materia. Ademais, deberá superar dúas probas escritas parciais nas que se incluírán os contidos da materia de 3ºESO. No caso de que non realice estes exercicios de repaso ou de que a avaliación dos mesmos non sexa positiva, terá dereito a unha proba escrita final de toda a materia a finais do mes de maio.

PROGRAMACIÓN DE LINGUA E LITERATURA GALEGA 1ºESO

0. Contribución ao logro das competencias básicas.

Tal e como se recolle na introdución xeral da programación do Departamento de Lingua Galega e Literatura, desde esta área traballaremos aspectos que contribúen a mellorar a as seguintes competencias básicas do alumnado: competencia en comunicación lingüística, competencia social e cidadá, competencia no tratamento da información dixital, competencia cultural e artística, competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal.

1. Obxectivos

- Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos escritos sinxelos de distintos ámbitos, seguindo instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.
- Realizar exposicións e narracións orais planificadas claras e áxiles e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Elaborar narracións e descrições seguindo un modelo, así como outros textos sinxelos propios da vida cotiá, das relacións sociais e dos medios de comunicación. Planificar e revisar os ditos textos coa axuda do profesorado aplicándolles normas básicas de adecuación, de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consultar textos en diferentes soportes, co fin de extraer a información solicitada e incorporala ás propias producións.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito dirixido os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer a diversidade lingüística do mundo actual, con especial atención ao contorno peninsular; coñecer e usar os dereitos lingüísticos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e recoñecendo os trazos xerais do xénero.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos a empregar.

2. Contidos

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. ESCOITAR E FALAR

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios dos medios de comunicación, especialmente de novas de actualidade próximas aos intereses do alumnado.
- Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización ou breves exposicións orais de temáticas variadas.
- Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes dos informativos dos medios de comunicación. Identificación dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes e procura de alternativas.
- Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Producción de textos

- Exposición planificada, clara e ordenada, coa axuda das TIC, de informacións de actualidade que interesen ao alumnado tomadas dos medios de comunicación.
- Narración oral coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC a partir dun guión preparado previamente, incluíndo descrições sinxelas, ideas e valoracións relativas aos feitos expostos.
- Participación activa en situacións propias do ámbito académico (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións, exposición de conclusións...).
- Coherencia entre comunicación verbal e non verbal na produción dos discursos e presentacións orais.
- Participación en situacións de comunicación reais ou simuladas propias da vida cotiá do alumnado adoptando o rexistro adecuado ás mesmas.
- Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida.

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER E ESCRIBIR.

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como mensaxes de chat e de correo electrónico, normas e instrucións de uso.
- Comprensión de textos dos medios de comunicación atendendo ao lugar que ocupan na estrutura do xornal e á información dos feitos.
- Comprensión de textos do ámbito académico, atendendo especialmente aos de carácter instrutivo e expositivo (incluídos webs educativos e informacións de dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes).
- Detección do tema e dos subtemas de narracións e aplicación a elas de técnicas de análise do contido de textos escritos: subliñado das ideas principais, elaboración de esquemas e de resumos.

- Utilización dirixida da biblioteca do centro e das TIC para obter tanto información como modelos para a composición escrita.
- Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo correctos, incidindo especialmente na adecuación aos patróns fonéticos do galego e na atención aos signos de puntuación.

Producción de textos

- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como instrucións e normas, mensaxes de chat ou de correo electrónico.
- Composición de textos propios dos medios de comunicación impresos ou dixitais, especialmente noticias.
- Composición de textos propios do ámbito académico, especialmente conclusións sobre tarefas e aprendizaxes efectuadas, resumos, esquemas e exposicións sinxelas.
- Composición de textos narrativos e descritivos.
- Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios... de cada escrito.
- Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos, etc.

BLOQUE 3. FUNCIONAMENTO DA LINGUA

- Recoñecemento das intencións comunicativas expresadas a través das modalidades oracionais.
- Recoñecemento e uso reflexivo dos mecanismos de cohesión textual como a deixé persoal, a actualización e a referencia interna de tipo gramatical e mais dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.
- Indución, a partir de usos contextualizados, da diferenza entre palabras flexivas e non flexivas e recoñecemento das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio), para o perfeccionamento da produción e comprensión textuais.
- Indución das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para a mellora das estruturas na construción e revisión de textos.
- Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.
- Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.
- Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre clases de palabras e normativa.

BLOQUE 4. LINGUA E SOCIEDADE

- Coñecemento xeral da diversidade lingüística no mundo e no Estado español, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Observación da situación sociolingüística en canto a usos e actitudes no contorno máis próximo (aula, barrio...), con aproximación aos prexuízos lingüísticos máis evidentes.
- Coñecemento da nosa lexislación esencial en materia lingüística no ámbito do ensino e exercicio de reclamación de dereitos lingüísticos como alumno/a por medio de diferentes intervencións orais, en simulacións ou exposicións, e escritas.

- Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.

BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA

- Selección guiada e lectura orientada de obras adecuadas á idade que estimulen o hábito e pracer lector ao tempo que amplían o coñecemento do mundo.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de poemas recitados ou cantados, captando o uso dos recursos estilísticos principais do nivel semántico e os que conforman o ritmo poético.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de diferentes textos narrativos breves, recoñecendo a funcionalidade dos elementos formais básicos.
- Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de pezas teatrais, apreciando os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.
- Comparación entre textos literarios e non literarios e dos tres grandes xéneros.
- Creación de textos de intención literaria partindo dos trazos formais dos traballados na aula e das posibilidades lúdico-estéticas da lingua.
- Análise doutras linguaxes estéticas: o cómic.
- Aproveitamento guiado dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

3. Temporalización.

Tendo en conta que utilizaremos como recurso básico o libro de texto, no que os contidos se recollen nun total de nove unidades, tentaremos abordar tres unidades en cada unha das tres avaliacións.

4. Criterios de avaliación

- Extrae a intención comunicativa e a idea xeral de textos escritos sinxelos dos ámbitos social e académico, seguindo instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.
- Realiza exposicións e narracións orais planificadas claras e áxiles e participa de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adopta o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Elabora narracións e descripcións seguindo un modelo así como outros textos sinxelos propios da vida cotiá, das relacións sociais e dos medios de comunicación. Planifica e revisa os ditos textos coa axuda do profesorado aplicándolles normas básicas de adecuación, de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consulta, baixo a dirección do profesorado, textos en diferentes soportes, co fin de extraer a información solicitada e incorporala ás propias producións.
- Recoñece, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñece e usa unha terminoloxía lingüística básica.
- Utiliza a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñece a diversidade lingüística do mundo actual, con especial atención ao contorno peninsular; coñece e usa os dereitos lingüísticos.

- Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e recoñecendo os trazos xerais do xénero.
- Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos xenéricos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos a empregar.

5. Procedementos e instrumentos de avaliación e cualificación.

Proba inicial

Ao principio do curso establecerase unha proba inicial na que se valorarán os seguintes contidos: ortografía, comprensión e expresión orais, comprensión e expresión escritas, produción de textos, coñecementos léxicos e gramaticais.

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, valoraranse, ao longo do curso, conceptos, actitudes e procedementos; en consecuencia, non se terán en conta soamente as notas dos exames escritos parciais (un por trimestre, polo menos) ou final, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas polo profesorado diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Superar as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Realizar as lecturas obrigatorias trimestrais e superar as probas escritas ou orais que sobre esas lecturas se lles propoñan. Requisito imprescindible para ser cualificado.
- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais como nas escritas.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

A cualificación da materia basearase nas probas obxectivas parciais que supoñerán un 60% da nota no primeiro ciclo da ESO, dun 70 a un 80% no segundo ciclo da ESO. No caso de facer máis dunha proba na avaliación, o alumnado deberá acadar a cualificación mínima dun 3 en cada unha das probas para poder facerlle a media.

O restante tanto por cento da puntuación obterase da realización diaria de tarefas escritas ou orais, realización de traballos, presentación do caderno da materia completo e organizado, uso oral da lingua, participación na aula, interese e afán de superación, respecto aos compañeiros, coidado do material da aula, etc.

6. Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

Comunicación

- Lectura, recoñecemento e produción de textos, adecuados á idade do alumnado, correspondentes a diferentes tipoloxías: descritivos (obxectivos e subxectivos), dialogados, o chat e o correo electrónico, poéticos (ritmo e rima, algúns recursos estilísticos propios como a aliteración, a anáfora e o paralelismo), narrativos (a voz narradora), xornalísticos (informativos, de opinión e mixtos), textos teatrais e banda deseñada.
- Produción de textos simples, tanto orais coma escritos, de acordo coas regras de adecuación, coherencia e cohesión básicas.
- Recoñecemento e emprego correcto dos mecanismos de cohesión textual básicos: a anáfora, a déixe e a substitución.
- Recoñecemento do tema, do título, das ideas principais e secundarias dun texto, así como elaboración correcta do resumo.

Lingua e sociedade

- O feito plurilingüe e pluricultural do mundo.
- A realidade lingüística de Galicia: o idioma galego no mapa lingüístico español.
- **O rexistro formal e o coloquial da lingua.**

Estudo da lingua

- Correspondencia entre sons e grafías.
- Emprego das grafías: v/b, h/non h, s/x, c/z/qu, r/r e grupos consonánticos –cc-/c-, -ct-/t-.
- Separación silábica e regras básicas de acentuación e puntuación. A acentuación nas combinacións vocálicas (ditongo, tritongo e hiato), o til diacrítico e a diérese.
- Estrutura da palabra. Clases de palabras: substantivo (flexión de xénero e número), adxectivo (determinantes), pronome, verbo (estrutura e distinción regular/irregular, formas infinitas e perífrases verbais), adverbio e preposición.
- Estudo básico das principais funcións sintácticas: identificación do suxeito, o predicado, o CD, o CI e o C. Cir.
- Léxico: o instituto, o deporte, oficios e profesións, o corpo humano, a vestimenta, as novas tecnoloxías, os medios de transporte, o medio ambiente e os animais.

Literatura

- Lectura, recoñecemento e produción de textos literarios, tendo en conta a peculiaridade da lingua literaria en relación con outros niveis da lingua.
- Recoñecemento das características dos xéneros literarios máis comúns: narrativa, lírica e dramática.
- Lectura, comentario e resumo oral / escrito de textos breves (contos, lendas, relatos...), tanto da tradición oral como de autores actuais.

7. Tratamento do fomento da lectura.

O departamento suxire propostas como:

Dedicación dun período lectivo semanal para a lectura libre en galego.

Fomentar e incentivar a participación en xogos de busca, concursos literarios, club de lectura ou calquera outra actividade proposta polo Centro.

Selección, ensaio e lectura de obras de teatro para, finalmente, facer sesións de teatro lido con público.

Selección, ensaio, memorización e declamación de poemas en público.

Lectura obrigatoria dun título, como mínimo, cada trimestre proposto polo profesor para todo o alumnado do curso.

8. Tratamento do fomento das TIC.

Debido aos escasos recursos que temos no centro e aos grupos numerosos de alumnos e alumnas, intentaremos realizar algunhas actividades de busca de información na biblioteca.

9. Metodoloxía didáctica e materiais curriculares.

- Empregarase un método activo que posibilite a participación dos alumnos e alumnas no proceso de aprendizaxe, tanto na procura de información como nas achegas elaboradas a partir da propia información. Xa que logo, será necesario ir asentando e afondando nos hábitos de participación, respecto e colaboración nas actuacións e nas exposicións colectivas.
 - O traballo en grupo favorece o enriquecemento do proceso educativo porque, por unha parte, é un elemento motivador na realización das actividades escolares e, por outra, convértese nunha ferramenta importante de socialización e de autorrealización dos alumnos e das alumnas. Xa que logo, á parte do traballo individual, o traballo en gran grupo, en pequeno grupo ou en comisións de traballo constituirán a base da realización das actividades docentes.
 - O espazo estará organizado acotío arredor da aula-materia. As mesas de traballo poderanse mover con facilidade para adoptar a disposición espacial que se precise en cada momento e segundo a actividade que se desenvolva.
 - Tamén se recorrerá con frecuencia aos espazos específicos como a biblioteca, a aula de informática, a sala de usos múltiples, aos espazos lúdicos...
 - Os materiais curriculares reunirán as seguintes características:
multifuncionalidade, é dicir, que sexan utilizables en diferentes contextos;
versatilidade, isto é, que poidan ser utilizados por cada integrante do grupo independentemente do nivel de competencia de cadaquén;
de soporte, procedencia e contidos variados.
- Concordante con estes presupostos, os materiais curriculares substantivos serán: o libro de texto da editorial xerais, os libros de lectura obrigatoria, o caderno de traballo, os xornais, o uso de dicionarios, a biblioteca de aula, as consultas web pertinentes, os fondos bibliográficos da biblioteca, material reprográfico, etc.

10. Programación de temas transversais.

Procuraremos, ao longo do curso, que os textos que traballemos para os distintos aspectos lingüísticos traten sobre temas transversais facendo unha escolla selectiva dos mesmos.

11. Medidas de atención á diversidade

- Con frecuencia, os grupos de alumnos e alumnas non son homoxéneos e mesmo as capacidades e os niveis entre eles poden chegar a ser bastante desiguais. En consecuencia, as actividades deberán ser o suficientemente flexibles como para permitir a progresiva aprendizaxe do conxunto do alumnado sen deixar de recoñecer topos diferentes segundo a súa capacidade.
- Para decidir os aspectos que cómpre reforzar en cada caso realizaranse probas prospectivas para obter información de cada alumno e contarase coa axuda e a orientación do Departamento de Orientación. Elaborarase material de reforzo e ampliación para o seu uso na aula ou fóra dela se fose necesario.
- As medidas específicas de recuperación teñen que ser personalizadas e estarán acompañadas de medidas de apoio para a súa aplicación.
- Un mesmo grupo manifesta situacións e dificultades moi distintas en canto a ritmo de aprendizaxe e aptitudes. Por ese motivo, cómpre dispoñer dunha serie de actividades que permitan atender calquera tipo de deficiencia:
 - Exercicios adaptados de lectura e comprensión.
 - Exercicios específicos de morfoloxía e léxico con distinto grao de dificultade.
 - Actividades de expresión escrita.
 - Actividades de expresión oral.
 - Autocorrección de probas escritas.
- Prestarase especial atención a aquel alumnado que se incorpore tardiamente á escolarización ou que proceda de fóra da Comunidade galega e que, como consecuencia diso, teña un déficit importante no coñecemento da lingua galega. Estes alumnos e alumnas, dado que non poden exercer o “dereito de exención”, recibirán unha atención específica simultánea á dos grupos ordinarios, cos que compartirán o maior tempo posible ao longo da semana.

12. Actividades complementarias e extraescolares

Os contidos que se vaian adquirindo ao longo do curso a través das clases reforzaranse coa participación en actividades complementarias que se irán establecendo de acordo coa evolución dos grupos e en función da programación xeral do Centro (obradoiro de regueifas, encontro con escritores, conferencias, etc.)

PROGRAMACIÓN DE LINGUA E LITERATURA GALEGA 2ºESO

1. Contribución ao logro das competencias básicas.

Tal e como se recolle na introdución xeral da programación do Departamento de Lingua Galega e Literatura, desde esta área traballaremos aspectos que contribúen a mellorar a as seguintes competencias básicas do alumnado: competencia en comunicación lingüística, competencia social e cidadá, competencia no tratamento da información dixital, competencia cultural e artística, competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal.

2. Obxectivos.

1. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación e do ámbito escolar, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos escritos dos ámbitos social e académico, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
3. Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de informacións de actualidade atendendo ás diferenzas no modo de presentar uns mesmos feitos en diferentes medios así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que os rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
4. Escribir –a partir de modelos dados- textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico. Aplicar a eses textos as normas de coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
5. Consultar de xeito progresivamente autónomo textos en diferentes soportes co fin de seleccionar a información relevante e incorporala ás propias producións, especialmente a traballos académicos adecuados ao seu nivel.
6. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
7. Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
8. Observar os condicionamentos actuais da valoración e uso social da lingua galega e utilizala con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
9. Recoñecer e comprender a diversidade lingüística do mundo actual.
10. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha pinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando o uso dos elementos do xénero, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
11. Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos dos subxéneros e á funcionalidade dos recursos retóricos.
12. Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán.

3. Contidos.

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.

Comprensión de textos.

* Comprensión de novas de actualidade e de informacións de crónicas e de reportaxes procedentes dos medios de comunicación audiovisual.

* Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización ou breves exposicións orais de temáticas variadas.

* Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.

* Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo e, xa que logo, ás noticias, reportaxes e crónicas que conteñen. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes, análise dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas.

* Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Produción de textos.

* Exposición planificada, clara e ordenada, coa axuda das TIC, de informacións de actualidade que interesen ao alumnado tomadas dos medios de comunicación, poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar os feitos dos distintos medios.

* Participación activa en situacións propias do ámbito académico (achega de propostas e de información, intercambio de opinións, exposición de informes sobre as tarefas realizadas...).

* Coherencia entre comunicación verbal e non verbal na produción dos discursos e presentacións orais.

* Participación en situacións de comunicación reais ou simuladas propias da vida cotiá do alumnado adoptando o rexistro adecuado a elas.

* Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva (por exemplo, aplicadas á solicitude de cambios).

* Interese por producir enunciados correctos e non interferidos desde o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir.

Comprensión de textos.

- * Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como diarios ou cartas persoais e solicitudes.
- * Comprensión e análise de textos dos medios de comunicación, sobre todo de noticias, reportaxes e crónicas, atendendo ao lugar que ocupan na estrutura do xornal dixital e aos elementos paratextuais.
- * Comprensión de textos do ámbito académico, atendendo especialmente aos de carácter instrutivo e expositivo (incluídas webs educativas e informacións de dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes).
- * Detección do tema e dos subtemas de narracións e aplicación a elas de técnicas de análise do contido de textos escritos: subliñado das principais, elaboración de esquemas que as estruturen visualmente e resumo.
- * Utilización progresivamente autónoma da biblioteca e das TIC como fonte de información e de modelos para a composición escrita.
- * Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes das noticias, reportaxes e crónicas dos medios de comunicación. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes, análise dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas.
- * Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo correctos, incidindo especialmente na adecuación aos patróns fonéticos do galego e na atención aos signos de puntuación.

Producción de textos.

- * Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como diarios e cartas persoais ou solicitudes.
- * Composición de textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital; por exemplo noticias, crónicas e reportaxes.
- * Composición, en soporte papel e dixital, de textos propios do ámbito académico (esquemas, resumos, exposicións e explicacións sinxelas, informes de tarefas e aprendizaxes efectuadas).
- * Composición de textos narrativos e descritivos.
- * Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios... de cada escrito.
- * Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos, etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua.

* Revisión da adecuación de textos alleos e propios, con especial atención ao tratamento dos interlocutores e ás fórmulas de cortesía.

* Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os espaciais e os de oposición e contraste, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a deixé espacial e temporal, a relación entre os tempos verbais, as relacións de contraste -antonimia- e a referencia interna de tipo léxico, sobre todo a sinonimia e a elipse.

* Indución, a partir de usos contextualizados, da estrutura das palabras flexivas, especialmente substantivo e verbo, e recoñecemento dos seus aspectos morfolóxicos máis precisos para a mellora da comprensión e produción textuais.

* Distinción reflexiva entre os distintos elementos sintácticos no nivel da frase para a mellora das estruturas na construción e revisión de textos.

* Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.

* Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.

* Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, n velar, entoación...), exposición a modelos positivos e práctica, especialmente durante as exposicións planificadas.

* Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.

* Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre flexión, relacións semánticas e normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade.

* Coñecemento xeral da situación das linguas minorizadas e das internacionais, con manexo e interpretación de mapas, táboas, textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.

* Comprensión da situación sociolingüística galega en canto a usos e actitudes xerais, realizando pequenos traballos que permitan recoñecer e analizar prexuízos lingüísticos.

* Coñecemento da nosa lexislación esencial en materia lingüística, a toponimia e a

antroponimia.

* Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.

* Observación das principais diferenzas, preferentemente en textos orais, entre as variedades xeográficas da lingua galega.

Bloque 5. Educación literaria.

* Selección guiada e lectura progresivamente autónoma de obras adecuadas á idade que estimulen o hábito e pracer lector ao tempo que amplían o coñecemento do mundo.

* Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de poemas recitados ou cantados, captando o valor funcional dos recursos estilísticos máis relevantes nos diferentes niveis.

* Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de textos narrativos breves, contrastando os elementos estruturais e formais: distintas voces, perspectivas temporais, etc..

* Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de pezas teatrais, recoñecendo os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.

* Comparación entre textos pertencentes aos subxéneros literarios.

* Creación de textos de intención literaria partindo dos trazos formais dos traballados na aula e das posibilidades lúdico-estéticas da lingua.

* Análise doutras linguaxes estéticas: a canción.

* Aproveitamento guiado dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

4. Temporalización.

Tendo en conta que utilizaremos como recurso básico o libro de texto, no que os contidos se recollen nun total de nove unidades, tentaremos abordar tres unidades en cada unha das tres avaliacións.

5. Criterios de avaliación.

1. Extrae a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación e do ámbito escolar, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.

Con este criterio preténdese avaliar se o alumnado comprende textos orais procedentes dos programas de carácter informativo dos medios de comunicación (reportaxes, crónicas...) e é capaz de obter deles e seleccionar os datos relevantes. Tamén se pretende comprobar se é quen de recoller en esquemas e resumos o contido máis significativo de

presentacións e exposicións orais sinxelas feitas na aula. E, finalmente, se se seguen normas e instrucións recibidas oralmente.

2. Extrae a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos escritos dos ámbitos social e académico, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.

Con este criterio preténdese comprobar se o alumnado comprende textos propios da vida cotiá como diarios ou cartas persoais; dos medios de comunicación, como noticias, reportaxes, crónicas... e do ámbito académico, como entradas de enciclopedias e de dicionarios, webs educativas, etc.

3. Realiza exposicións orais planificadas claras e áxiles de informacións de actualidade poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar uns mesmos feitos de diferentes medios, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.

Con este criterio preténdese comprobar cal é a capacidade do alumnado para expoñer oralmente informacións de actualidade e breves informes de tema académico seguindo un guión previamente elaborado e axudándose eficazmente dos medios audiovisuais e das TIC. Preténdese tamén que sirva para valorar a calidade das súas interaccións orais, tanto cando fala como cando escoita. Valoraranse habilidades lingüísticas e actitudes: a corrección, o respecto aos valores democráticos e ás regras sociocomunicativas (con especial atención ás formas de tratamento e ás fórmulas de cortesía), a actitude dialogante e atenta ás expresións ou opinións das outras persoas, a pertinencia e elaboración das intervencións (adequación ao contexto e expresividade) e a manifestación de ideas propias.

4. Escribe -a partir de modelos aos que incorporar as propias achegas- textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico. Planificar e revisar os ditos textos con progresiva autonomía aplicándolles normas de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.

Este criterio permitiralle ao alumnado demostrar se é quen de redactar contos, diarios persoais, cartas, solicitudes, crónicas e reportaxes, resumos ou exposicións académicas sinxelas... previamente planificados mediante esquemas que reflectan as ideas que se queren expresar. Tamén permitirá comprobar se se coida a presentación e se se revisan as propias producións, aproveitando para todo isto os propios coñecementos e as posibilidades que ofrecen procesadores de textos, correctores ortográficos ou dicionarios e glosarios en diversos soportes.

5. Consulta de maneira progresivamente autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar a información relevante e incorporala ás propias producións, especialmente a traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.

Este criterio permite avaliar a capacidade de usar con efectividade recursos variados suxeridos polo profesorado e outros descubertos polo propio alumnado para seleccionar información e incorporala a sinxelos traballos de aula.

6. Aplica os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.

Con este criterio procúrase comprobar como se usa a reflexión sobre a lingua e as normas de uso para a mellora da comprensión e mais da composición e revisión textuais. Avalíase, sobre todo, a aprehensión do funcionamento dos mecanismos de cohesión (como a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores), da adecuación e da gramaticalidade e a súa incorporación ás propias producións, recoñecendo os erros e considerándoos parte do proceso de aprendizaxe.

7. Recoñece, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.

Este criterio permitirá saber se se inducen e asimilan as formas e as regras lingüísticas a través dos usos contextualizados e se se coñece e se usa de forma adecuada a terminoloxía necesaria para seguir as explicacións e as actividades sobre a lingua que se realizan na aula. Avaliarase tamén a progresiva autonomía na obtención de todo tipo de información lingüística en dicionarios e outras obras de consulta.

8. Observa os condicionamentos actuais da valoración e uso social da lingua galega e utilízala con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.

Con este criterio avaliarase a comprensión, a través dun achegamento activo, do noso contexto sociolingüístico a respecto de usos e actitudes, considerando a valoración das actuacións normalizadoras, a reflexión diante dos prexuízos e a adopción de actitudes positivas cara ao uso normalizado da lingua.

9. Recoñece e comprende a diversidade lingüística do mundo actual.

Este criterio permite avaliar o recoñecemento da diversidade lingüística e cultural e a comprensión das principais situacións sociolingüísticas

10. Le con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando o uso dos elementos do xénero, o punto de vista e o emprego da linguaxe.

Este criterio está dirixido a avaliar a competencia lectora no ámbito literario a través da lectura persoal de obras completas axeitadas á idade. Considerarase a elaboración dunha opinión propia fundamentada, atendendo á potencialidade dos trazos temático-formais para ampliar o coñecemento do mundo que cada quen posúe.

11. Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos dos subxéneros e á funcionalidade dos recursos retóricos.

Con este criterio avalíase a comprensión e valoración de textos representativos do sistema literario a partir dos comentarios realizados na aula. Porase especial atención na identificación das características dos distintos subxéneros e na captación do valor funcional dos recursos retóricos.

12. Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán.

Avaliarase a través deste criterio a implicación en obradoiros literarios de (re)creación a partir de modelos, con comprensión dos distintos recursos, fundamentalmente estilísticos, dos textos lidos e comentados na aula. Terase que comprobar que o alumnado é quen de empregar nos propios escritos determinados coñecementos literarios.

6. Procedementos e instrumentos de avaliación e cualificación.

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, valoraranse, ao longo do curso, conceptos, actitudes e procedementos; en consecuencia, non se terán en conta soamente as notas dos exames escritos parciais (un por trimestre, polo menos) ou final, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas polo profesorado diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Superar as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Realizar as lecturas obrigatorias trimestrais e superar as probas escritas ou orais que sobre esas lecturas se lles propoñan. Requisito imprescindible para ser cualificado.
- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais como nas escritas.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

A cualificación da materia basearase nas probas obxectivas parciais que supoñerán un 60% da nota no primeiro ciclo da ESO, dun 70 a un 80% no segundo ciclo da ESO. No caso de facer máis dunha proba na avaliación, o alumnado deberá acadar a cualificación mínima dun 3 en cada unha das probas para poder facerlle a media.

O restante tanto por cento da puntuación obtense da realización diaria de tarefas escritas ou orais, realización de traballos, presentación do caderno da materia completo e organizado, uso oral da lingua, participación na aula, interese e afán de superación, respecto aos compañeiros, coidado do material da aula, etc.

7. Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva.

- Comprensión das ideas transmitidas nos textos adecuada á idade do alumnado.
- Coñecemento das regras de acentuación e ortográficas.
- Organizar formalmente os textos: marxes, título, orde dos apartados. Expresar as ideas con coherencia, empregando adecuadamente os nexos e conectores textuais máis comúns: aditivos, temporais, opositivos, causais e organizadores do discurso. Utilizar con corrección os signos de puntuación.
- Uso axeitado do dicionario.
- Lectura en voz alta respectando as regras de puntuación e coa entoación necesaria propias de cada tipo de texto.
- Utilización da lingua galega, oral e escrita, da forma máis axeitada á situación comunicativa, así como para elaboración de todo tipo de textos (publicitarios, reportaxes, noticias, diarios, cartas persoais, textos instrutivos, expositivos, etc.) atendendo ás súas diferentes estruturas formais.
- Emprego de instrumentos de corrección na produción de textos escritos, tendo en conta a ortografía e a puntuación dos textos.
- Elaboración de resumos, esquemas e mapas conceptuais a partir da información recibida nos textos.
- Coñecemento das distintas clases de palabras (substantivo, adxectivo, verbo) e corrección no seu uso.
- Coñecemento e identificación das principais funcións sintácticas no nivel da frase e da cláusula (suxeito, predicado, complemento directo, complemento indirecto e circunstancial).
- Utilización do vocabulario dos distintos campos semánticos tratados ao longo do curso.
- Comprensión da situación das linguas minorizadas e da situación sociolingüística do galego.
- Coñecemento básico da lexislación en materia lingüística.

8. Tratamento do fomento da lectura.

O departamento suxire propostas como:

Dedicación dun período lectivo semanal para a lectura libre en galego.

Fomentar e incentivar a participación en xogos de busca, concursos literarios, club de lectura ou calquera outra actividade proposta polo Centro.

Selección, ensaio e lectura de obras de teatro para, finalmente, facer sesións de teatro lido con público.

Selección, ensaio, memorización e declamación de poemas en público.

Lectura obrigatoria dun título, como mínimo, cada trimestre proposto polo profesor para todo o alumnado do curso.

9. Tratamento do fomento das TIC.

Debido aos escasos recursos que temos no centro e aos grupos numerosos de alumnos e alumnas, intentaremos realizar algunhas actividades de busca de información na biblioteca.

10. Plans de traballo para a superación de materias pendentes.

O alumnado de 2ºESO que teña pendente a materia de Lingua Galega e Literatura de 1ºESO recibirá exercicios prácticos que deberá entregar para seren corrixidos e avaliados e facer así un seguimento da súa evolución no repaso da materia. No caso de que entregue estes exercicios e traballos e que a avaliación dos mesmos sexa positiva, considerarase que a materia de 1ºESO está recuperada sen necesidade de que realice ningunha outra proba escrita.

No caso de que non realice estes exercicios de repaso ou de que a avaliación dos mesmos non sexa positiva, terá dereito a dúas probas escritas parciais da materia, unha en febreiro e outra en maio. Se non consegue nelas unha avaliación positiva, terá dereito a unha proba escrita final de toda a materia a finais do mes de maio.

11. Metodoloxía e materiais curriculares

Seguindo a tendencia xeral da didáctica actual con respecto á aprendizaxe das diversas linguas, entre elas o galego, o estudo das mesmas ten como finalidade a adquisición dunha competencia comunicativa que reúne tódolos aspectos (discursivo, lingüístico, léxico, cultural e fonético).

O método de aprendizaxe empregado centrarase na realización das actividades propostas polo manual de lingua e literatura de 2º ESO de Edicións Xerais que se adaptarán ás necesidades e ó nivel do alumnado. Estes exercicios acompañaranse de material complementario que servirá de apoio para as unidades que conforman a programación deste curso (xogos de lingua, textos de diferentes autores e épocas literarias, vídeos, fitas de música...).

12. Medidas de atención á diversidade.

Deseñaranse actividades específicas e probas da avaliación especiais para aqueles alumnos que precisen unha adaptación curricular individualizada. O perfil desas actividades e probas irase definindo dependendo do punto de partida do alumno e da súa evolución.

Tamén serán atendidos dun xeito especial os dous alumnos que dispuxeron o curso pasado da exención de cualificación na materia de Lingua Galega e Literatura por procederen de fóra de Galicia, pero que este ano, coa entrada en vigor do novo decreto 124/2007, deben ser cualificados.

13. Actividades complementarias e extraescolares.

Os contidos que se vaian adquirindo ao longo do curso a través das clases reforzaranse coa participación en actividades complementarias que se irán establecendo de acordo coa evolución dos grupos e en función da programación xeral do Centro (obradoiro de regueifas, encontro con escritores, conferencias, etc.)

PROGRAMACIÓN DE LINGUA GALEGA E LITERATURA - 3º ESO

1. Contribución ao logro das competencias básicas.

Tal e como se recolle na introdución xeral da programación do Departamento de Lingua Galega e Literatura, desde esta área traballaremos aspectos que contribúen a mellorar as seguintes competencias básicas do alumnado: competencia en comunicación lingüística, competencia social e cidadá, competencia no tratamento da información dixital, competencia cultural e artística, competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal.

2. Obxectivos.

- Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica.
- Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.
- Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.
- Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e mais para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.
- Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar, elaborar e valorar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.
- Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e mais para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.
- Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galicia, así como as que hoxe condicionan o seu uso, de xeito que se estea en disposición de superar as que supoñen obstáculos para a súa utilización en calquera contexto e situación.
- Coñecer e respectar a realidade plurilingüe e pluricultural do Estado español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente da riqueza que representa e entender as situacións que provoca o contacto de linguas.
- Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.
- Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo.
- Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de

cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.

- Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.

3.Contidos.

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar. Comprensión de textos

- * Comprensión de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención ás entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes.
- * Análise encamiñada á comprensión e á valoración crítica da comunicación televisiva e da radiofónica coas súas especificidades.
- * Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización, intervencións en simposios ou exposicións orais de temáticas variadas.
- * Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.
- * Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención ás procedentes das entrevistas, noticias, reportaxes e crónicas. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios, detección dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con progresiva autonomía ás propias producións.
- * Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Produción de textos.

- * Exposición planificada, clara e ordenada sobre temas de actualidade que interesen ao alumnado tomadas dos medios de comunicación, contrastando os diferentes puntos de vista e opinións neles expresadas e axudándose dos medios audiovisuais e das TIC.
- * Participación activa en situacións propias do ámbito académico (achega de propostas e de información, intercambio de opinións, breve exposición de traballos coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC, informes sobre as tarefas realizadas...).
- * Participación en entrevistas e simposios simulados, así como en situacións de comunicación propias da vida cotiá do alumnado, adoptando o rexistro adecuado a elas.
- * Uso consciente dos elementos paraverbais (volumen de voz, velocidade, pausas, entoación) e non verbais (xestos, movementos...) na intervención oral planificada.
- * Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais

respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva (por exemplo, á hora de formular e reaccionar a críticas).

* Interese por producir enunciados correctos e non interferidos desde o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir. Comprensión de textos escritos.

* Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como actas de reunión, regulamentos...

* Comprensión de textos dos medios de comunicación, recoñecendo as diferenzas entre información e opinión en entrevistas, crónicas, reportaxes...

* Comprensión de textos do ámbito académico, atendendo especialmente aos de carácter instrutivo e expositivo (incluídos webs educativas e informacións de dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes).

* Detección do tema e dos subtemas de textos expositivos e aplicación a estes de técnicas de análise do contido de textos escritos: subliñado das ideas principais, elaboración de esquemas que as estruturen visualmente e resumo.

* Utilización practicamente autónoma da biblioteca e das TIC para obter, organizar e seleccionar a información.

* Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes de reportaxes, crónicas ou entrevistas dos medios de comunicación. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios, detección dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con progresiva autonomía ás propias producións.

* Lectura en voz alta adecuada aos patróns fonéticos do galego (entoación, fonética sintáctica...) e fluidez lectora que favoreza a comprensión dos textos traballados na aula.

Produción de textos escritos.

* Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como actas de reunión, solicitudes, etc.

* Composición de textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital, fundamentalmente entrevistas, crónicas e reportaxes.

* Composición, en soporte papel e dixital, de textos, sobre todo expositivos, propios do ámbito académico, elaborados a partir de información obtida en distintas fontes. Elaboración de proxectos e de informes sobre tarefas e sobre aprendizaxes.

* Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios, soporte... de cada escrito.

* Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos, etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua.

* Revisión da adecuación de textos alleos e propios, con recoñecemento das intencións comunicativas expresadas a través dos modos e perífrases verbais.

* Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os presentativos, secuenciadores e de adición, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico, sobre todo a hiperonimia e a nominalización; análise e aplicación da función cohesiva das familias léxicas.

* Recoñecemento, sobre usos contextualizados, dos mecanismos de formación de palabras (derivación e composición), para o perfeccionamento da comprensión e produción textuais.

* Recoñecemento da diferenza entre funcións sintácticas e unidades que as desempeñan (incluíndo as que teñen forma oracional), de cara á mellora das estruturas na construción e revisión de textos, con emprego dunha terminoloxía sintáctica axeitada.

* Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.

* Identificación e revisión da estrutura do texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en diferentes textos expositivos, alleos e propios.

* Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.

* Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, n velar, entoación...), exposición a modelos positivos e aplicación práctica nas interaccións orais espontáneas.

* Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.

* Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre formación de palabras, familias léxicas e normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade.

* Coñecemento xeral e concreción no marco peninsular das causas que contribúen á formación, expansión, transformación, minorización, substitución e normalización das linguas, con manexo e interpretación de mapas, táboas, textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Valoración positiva do plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.

- * Coñecemento xeral da formación da lingua galega e das distintas etapas da súa historia social ata o século XIX, con manexo de textos da época e información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.
- * Comprensión da situación sociolingüística galega a través da abordaxe dos fenómenos de contacto de linguas (bilingüismo, diglosia, conflito lingüístico, interferencias...), desenvolvendo proxectos de traballo, con emprego dos medios audiovisuais e das TIC, que permitan enfrontar prexuízos lingüísticos.
- * Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.
- * Recoñecemento das características contextuais e formais dos distintos niveis e rexistros, aplicación segundo as circunstancias da situación comunicativa e valoración da necesidade de adecuarse a elas.

Bloque 5. Educación literaria.

- * Selección e lectura autónoma de obras adecuadas á idade que estimulen o hábito e pracer lector ao tempo que amplían o coñecemento do mundo, especialmente da nosa realidade histórico-cultural anterior ao século XX.
- * Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de textos poéticos recitados ou cantados da literatura galega desde a Idade Media ao século XIX e da popular, comentando as motivacións e o tratamento das temáticas máis recorrentes en distintos períodos e a funcionalidade das sucesivas formas e recursos estéticos.
- * Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de prosa galega anterior ao século XX, así como de contos e lendas populares, recoñecendo as diversas concepcións da narrativa e os procedementos asociados.
- * Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de fragmentos do teatro galego anterior ao século XX, observando as súas características.
- * Desenvolvemento de tarefas colectivas pouco complexas ou elaboración de traballos sinxelos, ambos sobre as lecturas e o seu contexto (etapas, cultura e ambiente literarios, axentes, etc.), entendendo o influxo determinante das circunstancias históricas e da situación sociolingüística na evolución do sistema literario galego.
- * Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.
- * Análise doutras linguaxes estéticas: o cinema.
- * Aproveitamento progresivamente autónomo dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

4. Temporalización.

Tendo en conta que utilizaremos como recurso básico o libro de texto, no que os contidos se recollen nun total de nove unidades, tentaremos abordar tres unidades en cada unha das tres avaliacións.

5. Criterios de avaliación.

- Comprender a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, así como seguir e recoller resumidamente o desenvolvemento oral dunha exposición académica.

Este criterio debe permitirnos comprobar se o alumnado pode extraer a idea fundamental e mais a información relevante de crónicas, reportaxes ou entrevistas dos medios de comunicación audiovisual. Así mesmo, debe servir para constatar se dá comprendido, e recollido en resumos e esquemas que reflectan a xerarquización das ideas, textos expositivos propios do ámbito académico

- Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, así como da vida académica, analizando criticamente os seus contidos, interpretando as connotacións e mensaxes implícitas que deles se deduzan e inferindo o tema principal e os secundarios. Comprender e seguir as instrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.

Con este criterio perséguese comprobar se as alumnas e os alumnos identifican o tema xeral, os subtemas e o propósito comunicativo, non sempre explícito, de diferentes tipos de texto fundamentais na vida social e cultural (crónicas, entrevistas, actas, etc.) e saben distinguir e interpretar os contidos informativos e valorativos, contrastándoos con outros procedentes doutras fontes.

- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de informacións de actualidade contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.

Con este criterio preténdese comprobar cal é a capacidade do alumnado para expoñer oralmente informacións de actualidade, así como traballos e informes académicos, seguindo un guión previamente elaborado e mantendo a atención do auditorio coa axuda de pausas e inflexións da voz, da linguaxe non verbal e dos medios audiovisuais e das TIC.

- Escribir textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico, usando con progresiva liberdade os modelos propostos na aula. Planificar e revisar os ditos textos de maneira case autónoma para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.

Con este criterio búscase comprobar se a redacción das producións do alumnado se axusta ás propiedades textuais todas e se dominan as técnicas fundamentais da escrita compositiva: planificar analizando a situación comunicativa, xerando e organizando as ideas e revisar realizando sucesivas versións.

- Consultar de maneira case autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar e analizar criticamente a información relevante para integrala nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.

Este criterio permite valorar a capacidade do alumnado para usar con efectividade os recursos e posibilidades da biblioteca do centro, así como os medios audiovisuais e as TIC (dicionarios, buscadores, bibliotecas e enciclopedias virtuais...). Con el comprobaremos se o alumnado pode contrastar e extraer información relevante de diversas fontes e incorporalas aos seus traballos de aula recoñecendo a autoría das ideas recollidas e expresando coas propias palabras algunhas delas.

- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.

Con este criterio procúrase comprobar como se usa a reflexión sobre a lingua e as normas de uso para a mellora da comprensión e mais da composición e revisión textuais. Avaliáase, sobre todo, a apreensión do funcionamento dos mecanismos de cohesión (as familias léxicas, as referencias internas de tipo léxico, os nexos e conectores), da adecuación, da coherencia e da gramaticalidade e a súa incorporación ás propias producións, recoñecendo os erros e considerándoos parte do proceso de aprendizaxe.

- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua, e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.

Este criterio permitirá saber se se inducen e asimilan as formas e as regras lingüísticas a través dos usos contextualizados e, ademais, se se coñece e se usa de forma adecuada a terminoloxía necesaria para seguir as explicacións e as actividades sobre a lingua que se realizan na aula e para referirse aos coñecementos gramaticais. Avaliarase tamén a progresiva autonomía na obtención de todo tipo de información lingüística en dicionarios e outras obras de consulta.

- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XX; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.

Con este criterio preténdese avaliar a comprensión das circunstancias que definen as diferentes etapas da historia social da lingua galega co fin de afirmala como propia de Galicia e entender mellor a súa situación actual. Tamén se estimará a capacidade de análise, tras un achegamento activo, do noso contexto sociolingüístico e de reflexión crítica diante dos prexuízos e mais a adopción de actitudes positivas cara ao uso normalizado da lingua.

- Recoñecer as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos.

Avalíase a través deste criterio o recoñecemento das circunstancias que actúan na conformación e evolución social das linguas, especialmente das do noso contorno.

- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando a estrutura, o punto de vista e o emprego da linguaxe.

Este criterio está dirixido a coñecer a competencia lectora no ámbito literario a través da lectura persoal de obras completas axeitadas á idade

- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos e á funcionalidade dos recursos retóricos.

Con este criterio avalíase a comprensión e valoración de textos representativos do sistema literario, enmarcándoos nun determinado momento en relación coa evolución das formas e motivos da escrita anterior ao século XX.

- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

Este criterio comprobará se se comprende o fenómeno literario como una actividade comunicativa estética nun contexto histórico determinado. Avaliarase a implicación en obradoiros literarios de (re)creación a partir dos textos lidos na aula e, ademais, a realización, en soporte papel ou dixital, dun traballo persoal de síntese e tratamento da información obtida sobre períodos, movementos, autores ou obras ou a participación nun labor colectivo de resolución de problemas no campo literario.

6. Metodoloxía e materiais curriculares

Seguindo a tendencia xeral da didáctica actual con respecto á aprendizaxe das diversas linguas, entre elas o galego, o estudo das mesmas ten como finalidade a adquisición dunha competencia comunicativa que reúne tódolos aspectos (discursivo, lingüístico, léxico, cultural e fonético).

O método de aprendizaxe empregado centrarase na realización das actividades propostas pola profesora, que se adaptarán ás necesidades e ó nivel do alumnado. Estes exercicios acompañaranse de material complementario que servirá de apoio para as unidades que conforman a programación deste curso.

7. Procedementos e instrumentos de avaliación e cualificación.

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, valoraranse, ao longo do curso, conceptos, actitudes e procedementos; en consecuencia, non se terán en conta soamente as notas dos exames escritos parciais (un por trimestre, polo menos) ou final, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas polo profesorado diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Superar as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Realizar as lecturas obrigatorias trimestrais e superar as probas escritas ou orais que sobre esas lecturas se lles propoñan. Requisito imprescindible para ser cualificado.
- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais como nas escritas.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

A cualificación da materia basearase nas probas obxectivas parciais que supoñerán un 60% da nota no primeiro ciclo da ESO, dun 70 a un 80% no segundo ciclo da ESO. No caso de facer máis dunha proba na avaliación, o alumnado deberá acadar a cualificación mínima dun 3 en cada unha das probas para poder facerlle a media.

O restante tanto por cento da puntuación obterase da realización diaria de tarefas escritas ou orais, realización de traballos, presentación do caderno da materia completo e organizado, uso oral da lingua, participación na aula, interese e afán de superación, respecto aos compañeiros, coidado do material da aula, etc.

8. Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

- Utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos diferentes ámbitos comunicativos.
- Consultar, analizar e crear de xeito autónomo textos en diferentes soportes.
- Ler con regularidade obras literarias valorando nelas estrutura, o punto de vista, o emprego da linguaxe...
- Participar de maneira activa na creación de textos dos ámbitos social e académico usando con autonomía os modelos propostos na aula.
- Identificar e coñecer os mecanismos lingüísticos de textos xornalísticos.
- Realizar exposicións orais planificadas contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en diferentes medios.
- Crear textos con coherencia e cohesión: uso correcto dos nexos.

- Recoñecer os mecanismos da lingua e usar a terminoloxía adecuada: puntuación e ortografía correctas. Morfoloxía do substantivo: lexemas e morfemas derivativos e flexivos. Clases de palabras: simples, compostas. clases de substantivos. Formación do xénero e número. Graos do adxectivo: formar a comparativa. Determinantes: artigo, posesivo, demostrativo, numerais, relativos: formas, contraccións e valores especiais; recoñecer o pronome relativo nas oracións. Pronomes: coñecer os pronomes tónicos e átonos; uso correcto de *te* e *che*; concorrencias e contraccións, saber substituír os CD e CI polos pronomes átonos correspondentes; colocar correctamente o pronome átono. Estrutura e tempo verbal: raíz e desinencias, conxugar todos os tempos de verbos regulares e irregulares. Coñecer o infinitivo conxugado e distinguir os tipos de perífrases nas oracións.
- Coñecer a historia da lingua galega dende o substrato ata o século XIX. Coñecer as raíces da lingua: substrato, o latín, superestrato: época, pobos que conforman a etapa e exemplos lingüísticos. A lingua na Idade Media: sociedade e esplendor da lingua. Séculos Escuros: situación lingüística, causas e consecuencias. Definir Ilustración, época e figuras destacadas en Galicia. Visión xeral da recuperación da lingua no Rexurdimento. Coñecer e definir os conceptos de: conflito lingüístico, normalización, normativización, bilingüismo e diglosia. Visión xeral do estado actual da lingua: institucións, medios de comunicación, ensino, etc.
- Literatura medieval e Rexurdimento. Lírica medieval: Coñecer as etapas, cancioneros, intérpretes, características temáticas e formais e orixe de cada tipo de cantiga (amor, amigo, escarnio). Identificar os diferentes tipos de cantigas. Rexurdimento: Recoñecer os estilos e características propias dos tres grandes autores do Rexurdimento: coñecer os títulos das súas obras e os temas tratados nas mesmas. Relacionar poemas co seu autor.

9. Medidas de atención á diversidade.

Deseñaranse actividades específicas e probas da avaliación especiais para aqueles alumnos que precisen unha adaptación curricular individualizada. O perfil desas actividades e probas irase definindo dependendo do punto de partida do alumno e da súa evolución.

Tamén serán atendidos dun xeito especial os alumnos que veñen de fóra de Galicia, xa que, logo da entrada en vigor do decreto 124/2007, deben ser cualificados.

10. Programa de reforzo para a recuperación da materia pendente de cursos anteriores.

O alumnado de 3ºESO que teña pendente a materia de Lingua Galega e Literatura de 2ºESO recibirá exercicios prácticos que deberá entregar para seren corrixidos e avaliados e facer así un seguimento da súa evolución no repaso da materia. No caso de que entregue estes exercicios e traballos e que a avaliación dos mesmos sexa positiva, considerarase que a materia de 2ºESO está recuperada sen necesidade de que realice ningunha outra proba escrita.

No caso de que non realice estes exercicios de repaso ou de que a avaliación dos mesmos non sexa positiva, terá dereito a dúas probas escritas parciais da materia, unha en febreiro e outra en maio. Se non consegue nelas unha avaliación positiva, terá dereito a unha proba escrita final de toda a materia a finais do mes de maio.

11. Proxecto lector.

O departamento suxire propostas como:

Dedicación dun período lectivo semanal para a lectura libre en galego.

Fomentar e incentivar a participación en xogos de busca, concursos literarios, club de lectura ou calquera outra actividade proposta polo Centro.

Selección, ensaio e lectura de obras de teatro para, finalmente, facer sesións de teatro lido con público.

Selección, ensaio, memorización e declamación de poemas en público.

Lectura obrigatoria dun título, como mínimo, cada trimestre proposto polo profesor para todo o alumnado do curso.

12. Tratamento do fomento das TIC.

Debido aos escasos recursos que temos no centro e aos grupos numerosos de alumnos e alumnas, intentaremos realizar algunhas actividades de busca de información na biblioteca.

13. Programación de temas transversais.

Procuraremos ,ao longo do curso, que os textos que traballemos para os distintos aspectos lingüísticos traten sobre temas transversais facendo unha escolla selectiva dos mesmos.

14. Actividades complementarias e extraescolares.

Os contidos que se vaian adquirindo ao longo do curso a través das clases, enriqueceranse coa participación en actividades complementarias que se irán establecendo de acordo coa evolución dos grupos e en función da programación xeral do Centro (obradoiro de regueifas, encontro con escritores, conferencias, etc.)

PROGRAMACIÓN DE LINGUA E LITERATURA GALEGA 4ºESO

1. Contribución ao logro das competencias básicas.

Tal e como se recolle na introdución xeral da programación do Departamento de Lingua Galega e Literatura, desde esta área traballaremos aspectos que contribúen a mellorar as seguintes competencias básicas do alumnado: competencia en comunicación lingüística, competencia social e cidadá, competencia no tratamento da información dixital, competencia cultural e artística, competencia para aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal.

2. Obxectivos.

1. Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica.
2. Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.
3. Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.
4. Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e mais para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.
5. Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar, elaborar e valorar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.
6. Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e mais para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.
7. Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galicia, así como as que hoxe condicionan o seu uso, de xeito que se estea en disposición de superar as que supoñen obstáculos para a súa utilización en calquera contexto e situación.
8. Coñecer e respectar a realidade plurilingüe e pluricultural do Estado español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente da riqueza que representa e entender as situacións que provoca o contacto de linguas.
9. Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.

10. Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo.

11. Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.

12. Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.

3. Contidos

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.

Comprensión de textos orais.

* Comprensión de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo (debates, faladoiros, editoriais radiofónicos...).

* Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual, atendendo aos compoñentes verbais e non verbais da comunicación publicitaria.

* Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentacións, relatorios, intervencións en mesas redondas...

* Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en debates, exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.

* Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención ás procedentes da publicidade e ás mensaxes implícitas e explícitas dos textos argumentativos. Detección dos usos lingüísticos discriminatorios e mais dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con autonomía ás propias producións.

* Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Produción textos orais.

* Coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC, presentacións orais ben organizadas sobre temas de actualidade tomados dos medios de comunicación audiovisual que admitan distintos puntos de vista, diferenciando información, opinión e persuasión e inserindo a propia visión de maneira argumentada e respectuosa.

* Participación activa en situacións propias do ámbito académico, especialmente en autoavaliacións das tarefas realizadas e en presentacións orais, con axuda dos medios

audiovisuais e das TIC, de traballos previamente elaborados.

* Participación activa en debates e noutras situacións de comunicación reais ou simuladas onde se expresen opinións acerca dun tema de actualidade do interese do alumnado, ofrecendo argumentos e respectando as normas que rexen a interacción oral organizada.

* Uso consciente dos elementos paraverbais (volumen de voz, velocidade, pausas, entoación) e non verbais (xestos, movementos...) na intervención oral planificada.

* Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva, en especial á hora de rexeitar peticións e propostas cando sexa conveniente.

* Interese por producir enunciados correctos e non interferidos desde o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir.

Comprensión de textos escritos.

* Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como contratos ou correspondencia institucional e comercial.

* Comprensión de textos dos medios de comunicación, atendendo especialmente aos xéneros de opinión como editoriais, columnas, cartas ao director, etc.

* Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación escritos, dos elementos verbais e non verbais que se empregan neles e das súas mensaxes explícitas e implícitas.

* Comprensión de textos do ámbito académico, como os procedentes de dicionarios, glosarios, enciclopedias e outras fontes de información en diversos soportes, incluíndo fragmentos de ensaios.

* Detección do tema e dos subtemas dun texto argumentativo, análise dos argumentos e elaboración de esquemas que reflictan que se captou a súa mensaxe principal e a súa estrutura.

* Utilización autónoma da biblioteca e das TIC para obter, organizar e seleccionar a información.

* Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes da publicidade e dos xéneros de opinión nos medios de comunicación. Detección dos usos lingüísticos discriminatorios, dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con autonomía ás propias producións.

* Lectura en voz alta adecuada aos patróns fonéticos do galego (entoación, fonética sintáctica...) e fluidez lectora que favoreza a comprensión dos textos traballados na aula.

Producción de textos escritos.

- * Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como intervencións en foros e blogs, curricula vitae, reclamacións e solicitudes, etc.
- * Composición de textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital, como cartas ao director, editoriais, artigos de opinión, columnas, etc.
- * Composición, en soporte papel e dixital, de textos, sobre todo expositivos e argumentativos, propios do ámbito académico e elaborados a partir de información obtida en distintas fontes. Redacción de proxectos e de informes sobre tarefas e sobre aprendizaxes.
- * Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios, soporte... de cada escrito.
- * Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos, etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua.

- * Revisión da adecuación de textos alleos e propios, con especial atención ás formas de expresión da subxectividade e ao enfoque do tema, sobre todo en exposicións e argumentacións.
- * Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico, sobre todo as metáforas, metonimias, paráfrases e comodíns.
- * Recoñecemento das principais regras de combinación impostas polos verbos en función dos seus argumentos e revisión das conseguíntes estruturas sintácticas e os tipos de oración segundo a natureza do predicado, aplicándoas na construción e revisión de textos; emprego dunha terminoloxía sintáctica apropiada.
- * Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.
- * Identificación e revisión da estrutura do texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en diferentes textos argumentativos, alleos e propios.
- * Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- * Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, n velar, entoación...), exposición a modelos positivos e práctica.
- * Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.

* Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade.

* Coñecemento xeral da situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español, con manexo e interpretación de gráficos, táboas, textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.

* Coñecemento xeral das distintas etapas da historia social da lingua galega desde comezos do século XX, con manexo e interpretación de textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.

* Comprensión da situación sociolingüística de Galicia a través da revisión da presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos e dos factores de normalización, desenvolvendo proxectos de traballo, con emprego dos medios e tecnoloxías da información, que permitan afrontar e superar prexuízos lingüísticos.

* Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.

* Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega e da función da lingua estándar.

Bloque 5. Educación literaria.

* Selección e lectura autónoma de obras fundamentais da literatura galega desde comezos do século XX ata a actualidade adecuadas á idade. Recoñecer o papel dos personaxes femininos nestas obras.

* Lectura expresiva e comprensiva e audición de textos poéticos recitados ou cantados das distintas etapas da literatura galega desde o 1900, entendendo e apreciando os recursos empregados, sobre todo os que manifestan as innovacións dos principais movementos, grupos ou autoras e autores.

* Lectura expresiva e comprensiva e audición de textos da narrativa galega dos séculos XX e XXI, comentando os seus trazos e en especial a incorporación, por parte de certos grupos e autores/as, das novas visións do mundo e das técnicas modernas.

* Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de fragmentos ou breves obras teatrais galegas dos séculos XX e XXI, recollendo as diversas intencións e formas e resaltando as innovadoras.

* Desenvolvemento de tarefas colectivas sobre as lecturas e o seu contexto entendendo o influxo determinante das circunstancias históricas e da situación sociolingüística na evolución do sistema literario galego.

* Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na

aula.

* Aproveitamento practicamente autónomo dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

4. Temporalización.

Os contidos aos que se fai referencia nos bloques I, II e III (comprensión e produción de textos orais e escritos e funcionamento da lingua) iranse introducindo e presentando progresivamente e logo traballaranse de forma continuada ao longo de todo o curso, atendendo ás diferentes tipoloxías textuais (a publicidade, a crónica xornalística, o texto argumentativo e expositivo, o currículum vitae, solicitudes, reclamacións, mapas de ideas, o texto literario, etc.). Inclúiranse aspectos como o uso dos signos de puntuación, os conectores textuais e, en xeral, os diferentes procedementos de cohesión textual. Tamén se lles prestará atención ao longo do curso ás TIC como novas formas de comunicación.

A través dunha actividade chamada “A pregunta da semana” fomentárase a busca de información autónoma por parte do alumnado, en diferentes soportes, e trataranse temas de actualidade relacionados coa industria cultural galega (a música, a banda deseñada, o cine e o audiovisual en xeral, a internet, o libro...)

Para os contidos dos bloques IV e V, así como para o desenvolvemento de actividades complementarias dos outros bloques de contido, utilizarase como material básico o libro de texto Lingua e Literatura Galega de 4ºESO de Ed. Xerais, cunha temporalización aproximada de 3 unidades por trimestre.

5. Criterios de avaliación.

1. Identifica a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual e do ámbito académico.

Este criterio hanos dar a posibilidade de comprobar se o alumnado é quen de comprender textos expositivos, recollendo as ideas fundamentais en resumos e esquemas e diferenciando neles información, opinión e persuasión.

2. Comprende textos escritos do ámbito público, dos medios de comunicación e da vida académica, identificando as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, contrastando explicacións e argumentos.

Este criterio hanos dar a posibilidade de comprobar se o alumnado é quen de comprender textos expositivos, publicitarios e argumentativos, recollendo as ideas fundamentais en resumos e esquemas; diferenciando información, opinión e persuasión; e valorando a eficacia do texto en relación á intención comunicativa, así como o papel dos procedementos lingüísticos empregados para acadala.

3. Realiza exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de informacións de actualidade diferenciando información, opinión e persuasión, así como participar de

forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (debates, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.

Con este criterio preténdese comprobar cal é a capacidade do alumnado para expoñer oralmente temas de actualidade e traballos académicos seguindo un guiión previamente elaborado e axudándose eficazmente dos medios audiovisuais e das TIC, así como de pausas, inflexións da voz, xestos, movementos, etc. que permitan manter a atención do auditorio.

4. Escribe textos propios da vida cotiá, das relacións sociais, dos medios de comunicación e do ámbito académico tendo como referencia os modelos propostos na aula e expresando con claridade as propias opinións razoadas. Planificar e revisar autonomamente os ditos textos para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.

Con este criterio preténdese valorar se a redacción das producións do alumando (reclamacións, cartas ao director, artigos de opinión, traballos académicos...) se axusta ás propiedades textuais todas e se dominan as técnicas fundamentais da escrita compositiva: planificar analizando a situación comunicativa, xerando e organizando as ideas, e revisar realizando sucesivas versións. Tamén permitirá comprobar se se cuida a presentación -en especial aspectos como os índices, tipos de letra, gráficos, mapas conceptuais, citas e bibliografía- e se se aproveitan eficazmente ferramentas como os dicionarios en diferentes soportes, buscadores de internet, correctores ortográficos, procesadores de textos e outros programas informáticos.

5. Consulta de maneira autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar información relevante, analízala criticamente, extraer conclusións fundamentadas e integralas nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.

Este criterio permite valorar a capacidade do alumnado para usar os recursos e posibilidades das bibliotecas, así como os medios audiovisuais e as TIC.

6. Aplica os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar con autonomía os propios textos.

Con este criterio procúrase comprobar como se usa a reflexión sobre a lingua e as normas de uso para a mellora da comprensión e mais da composición e revisión textuais, se se coñecen os mecanismos de cohesión, da adecuación, da coherencia e da gramaticalidade e a súa incorporación ás propias producións, recoñecendo os erros e considerándoos parte do proceso de aprendizaxe.

7. Recoñece, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.

Este criterio permitirá saber se se inducen e asimilan as formas e as regras lingüísticas a través dos usos contextualizados e se se coñece e se usa de forma adecuada a terminoloxía necesaria para seguir as explicacións e as actividades sobre a lingua que se realizan na aula e para referirse aos coñecementos gramaticais.

8. Identifica as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.

Con este criterio avaliarase a comprensión das circunstancias que definen as diferentes etapas da historia social da lingua galega co fin de afirmala como propia de Galicia e entender mellor a súa situación actual.

9. Le con regularidade obras literarias e é quen de desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión argumentada sobre a lectura persoal dunha obra clásica da literatura contemporánea atendendo aos seus elementos estruturais e formais.

Este criterio está dirixido a avaliar a competencia lectora no ámbito literario a través da lectura persoal de obras completas contemporáneas.

10. Utiliza os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, ás innovacións e á funcionalidade dos recursos retóricos.

Con este criterio avalíase a comprensión e valoración de textos representativos do sistema literario (de distintos canóns), enmarcándoos nun determinado momento en relación coa evolución das formas e motivos da escrita desde comezos do século XX. Porase especial atención na identificación das características dos distintos movementos, apreciando as novidades, e na captación do valor funcional dos recursos retóricos.

11. Participa de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

Este criterio pretende comprobar se é comprendido o fenómeno literario como una actividade comunicativa estética nun contexto histórico determinado. Avaliarase a implicación en obradoiros literarios de (re)creación a partir dos textos lidos na aula e, ademais, a realización, en soporte papel ou dixital, dun traballo persoal de síntese.

6. Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva.

- Utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos diferentes ámbitos comunicativos.
- Consultar, analizar e crear de xeito autónomo textos en diferentes soportes.
- Identificar os trazos máis destacados da literatura galega dos séculos XX e XXI, das diferentes correntes literarias e dos principais autores.
- Ser capaz de recoñecer e definir os fonemas que compoñen o sistema fonolóxico do galego.
- Ser capaz de recoñecer e analizar as estruturas sintácticas básicas da lingua galega.

- Coñecer os factores que explican a situación sociolingüística de Galicia.
- Recoñecer e identificar os trazos máis destacados das variantes dialectais do galego e a súa distribución xeográfica.
- Ler con regularidade obras literarias valorando nelas estrutura, o punto de vista, o emprego da linguaxe...
- Participar de maneira activa na creación de textos dos ámbitos social e académico usando con autonomía os modelos propostos na aula.
- Realizar exposicións orais planificadas contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en diferentes medios.
- Recoñecer os mecanismos de funcionamento da lingua e usar a terminoloxía adecuada.

7. Procedementos e instrumentos de avaliación e cualificación.

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, non se terán en conta soamente as notas dos exames escritos parciais (mínimo de un por trimestre) ou final, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas pola profesora diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Superar as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais como nos exames escritos.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Realizar dúas lecturas por trimestre e superar as probas escritas ou orais que sobre esas lecturas se lles propoñan.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

A cualificación da materia basearase nas probas obxectivas parciais que supoñerán un 60% da nota no primeiro ciclo da ESO, dun 70 a un 80% no segundo ciclo da ESO. No caso de facer máis dunha proba na avaliación, o alumnado deberá acadar a cualificación mínima dun 3 en cada unha das probas para poder facerlle a media.

O restante tanto por cento da puntuación obterase da realización diaria de tarefas escritas ou orais, realización de traballos, presentación do caderno da materia completo e organizado, uso oral da lingua, participación na aula, interese e afán de superación, respecto aos compañeiros, coidado do material da aula, etc.

8. Tratamento do fomento da lectura.

Dentro da metodoloxía de traballo na aula, procuraremos contribuír á mellora das competencias lectoras do alumnado propoñendo diferentes tipos de textos, tanto literarios como informativos.

Tamén se propoñerán traballos, esporádicos ou sistemáticos (“A pregunta da semana”) que o alumnado deberá realizar fóra da aula e para os que requirirá o manexo de diferentes fontes de información e o apoio da biblioteca escolar.

Por último, o alumnado deberá ler de xeito autónomo dous libros por trimestre e logo demostrar o seu nivel de comprensión lectora a través de probas orais ou escritas.

9. Tratamento do fomento das TIC.

Tendo en conta o número de alumnos e alumnas por grupo e os recursos e equipamentos cos que contan as aulas e o Centro, non vai resultar doado utilizar as novas tecnoloxías como ferramentas de traballo a cotío. Aínda así, faranse propostas de busca de información e investigación nas que se contará cos recursos que ofrecen as aulas de informática e a biblioteca escolar, así como buscas e presentacións orais do alumnado na aula co apoio das TIC.

10. Plans de traballo para a superación de materias pendentes.

O alumnado de 4º ESO que teña pendente a materia de Lingua Galega e Literatura de 3ºESO recibirá periodicamente exercicios prácticos que deberá entregar para seren corrixidos e avaliados e facer así un seguimento da súa evolución no repaso da materia. Ademais, deberá superar dúas probas escritas parciais, unha no mes de febreiro e outra no mes de maio, nas que se incluírán os contidos da materia de 3ºESO.

No caso de que non realice estes exercicios de repaso e as dúas probas escritas antes citadas, ou no caso de que non consiga nelas unha avaliación positiva, terá dereito a unha proba escrita final de toda a materia a finais do mes de maio.

11. Metodoloxía didáctica e materiais e recursos.

Seguindo a tendencia xeral da didáctica actual con respecto á aprendizaxe das diversas linguas, entre elas o galego, o estudo das mesmas ten como finalidade a adquisición dunha competencia comunicativa que reúne tódolos aspectos.

O método de aprendizaxe empregado terán como base a realización dunha selección das actividades propostas polo manual de Lingua e Literatura de 4º da ESO de Edicións Xerais, que se adaptarán ás necesidades e ao nivel do alumnado. Estes exercicios acompañaranse de material complementario que servirá de apoio para as unidades que conforman a programación deste curso. Realizaranse ademais traballos orais, proxectos de investigación e lecturas literarias complementarias.

12. Programación de temas transversais.

A través dos textos e das lecturas que se vaian propoñendo ao longo do curso, procurarase ir tratando dun xeito crítico diferentes temas educativos (educación en valores, igualdade, etc.), así como aspectos culturais do noso país aos que o alumnado ten difícil acceso (música, audiovisual, banda deseñada, etc.)

13. Medidas de atención á diversidade.

Deseñaranse actividades específicas e probas da avaliación especiais para aqueles alumnos que precisen unha adaptación curricular individualizada. O perfil desas actividades e probas irase definindo dependendo do punto de partida do alumno e da súa evolución.

Tamén será atendido dun xeito especial o alumnado que chegase recentemente de fóra de Galicia que, aínda que xa non ten dereito á exención da cualificación na materia de Lingua galega, presenta unhas dificultades de aprendizaxe específicas respecto dos seus compañeiros.

14. Actividades complementarias e extraescolares.

Os contidos que se vaian adquirindo ao longo do curso a través das clases reforzaranse coa participación en actividades complementarias que se irán establecendo de acordo coa evolución dos grupos e en función da programación xeral do Centro.

PROGRAMACIÓN DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

1º BACHARELATO

OBXECTIVOS

- Afirmar a lingua galega como propia de Galicia comprendendo as circunstancias que condicionaron a súa evolución e respectar as dúas linguas oficiais da nosa comunidade.
- Coñecer e analizar a realidade lingüística da nosa Comunidade, os diferentes usos sociais e os fenómenos de contacto entre as distintas linguas.
- Utilizar e valorar a lingua oral e escrita como instrumento eficaz para a comunicación interpersonal e para a comprensión, análise e organización de feitos e saberes de calquera tipo.
- Comprender e analizar discursos orais e escritos procedentes de distintos ámbitos atendendo ás peculiaridades de cada un deles e analizando en cada caso os elementos e as funcións que interveñen no proceso comunicativo.
- Expresarse oralmente e por escrito mediante discursos adecuados ás situacións de comunicación, respectando as normas lingüísticas que regulan o uso da lingua.
- Coñecer e reflexionar sobre os elementos formais e os distintos compoñentes da lingua no seu plano fonolóxico, morfosintáctico, léxico, semántico e textual para analizar e corrixir as producións lingüísticas propias.
- Interpretar e valorar as obras literarias, como manifestación da sensibilidade artística do ser humano, como expresión da identidade cultural dos pobos e como fonte de pracer persoal.
- Coñecer as características identificadoras das principais épocas da Literatura Galega, así como dos autores e obras máis significativos, utilizando de forma crítica as fontes bibliográficas e documentais para o seu estudo.

CONTIDOS

Lingua e texto

- Reflexión e comprensión dos principais conceptos de lingüística xeral que teñen que ver coa comunicación e a linguaxe: comunicación, linguaxe, lingua, unidades lingüísticas, signo lingüístico, funcionalidade lingüística e disciplinas lingüísticas.
- Reflexión sobre o concepto de rexistro lingüístico, os seus tipos e as súas manifestacións lingüísticas. Aplicación ás producións propias dos coñecementos adquiridos. Análise do rexistro en producións alleas.
- Recoñecemento da presentación e corrección ortográfica como dúas propiedades textuais que se deben aplicar ás producións propias. Repaso de casos de ortografía dubidosa.
- Texto descritivo: intención comunicativa, estrutura formal e de contido e características lingüísticas. Substantivo e adxectivo: xénero e número, o grao do adxectivo, as conxuncións comparativas.

- Texto expositivo: intención comunicativa, estrutura formal e de contido e características lingüísticas. Outras palabras adnominais (artigo, demostrativo, posesivo, cuantificadores e identificadores). Caracterización e tipoloxía.
- Texto narrativo: intención comunicativa, estrutura formal e de contido e características lingüísticas. O verbo: a conxugación verbal regular e irregular. As perífrases verbais. O infinitivo conxugado. Descrición e usos.
- Texto argumentativo: intención comunicativa, estrutura formal e de contido e características lingüísticas. Os conectores: preposicións e conxuncións. Caracterización e tipoloxía. As locucións prepositivas. O adverbio: caracterización e tipoloxía. As locucións adverbiais.
- Texto dialogado: intención comunicativa, estrutura formal e de contido; características lingüísticas. Os pronomes: caracterización e tipos. Funcións e usos.

A sociolingüística

- A formación da lingua galega: Substrato e superestrato. O estrato latino: principais evolucións fonéticas do latín ao galego. Cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais. Familias léxicas irregulares.
- A lingua galega na Idade Media: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
- A lingua galega nos Séculos Escuros: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
- A lingua galega no Rexurdimento: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
- A diversidade lingüística no mundo e en Europa: unidade e diversidade lingüística. Multilingüismo e plurilingüismo.
- A diversidade lingüística na Península Ibérica: linguas faladas na Península Ibérica. Territorios, usos e situación legal. O caso galego.

A literatura

- A literatura e o texto literario. Xéneros e recursos formais. Introducción á cronoloxía xeral da historia da literatura galega.
- A literatura medieval: A lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio) e a lírica relixiosa (as cantigas de Santa María). Caracterización, lectura e comentario. A prosa medieval.
- A literatura nos Séculos Escuros e na Ilustración: literatura popular e culta. Caracterización, lectura e comentario.
- A literatura no século XIX: o Prerrexurdimento. O Rexurdimento. Rosalía de Castro, Curros Enríquez e Eduardo Pondal. Outros autores coetáneos.

PROCEDEMENTOS

- Análise de textos tendo en conta a súa tipoloxía e intención comunicativa.
- Elaboración de textos orais e escritos de diferentes tipos axeitados á situación de comunicación, atendendo á adecuación e á corrección gramatical.
- Utilización de técnicas e procedementos para a comprensión e produción de textos: resumos, esquemas, técnicas de memorización, consulta de fontes de información, etc.
- Recoñecemento dos compoñentes básicos e a estrutura do léxico.
- Identificación das unidades da lingua e emprego adecuado da normativa referida á ortografía, morfoloxía e léxico.
- Análise da situación sociolingüística e identificación das interferencias lingüísticas.
- Identificación e análise das variedades internas da lingua presentes en textos de distinto tipo.
- Lectura e valoración crítica de obras literarias representantes de cada época.
- Relacións entre as obras literarias e o marco socio-cultural e estético no que se produce. Interpretación dos textos en función do contexto social e político en que foron creados.
- Identificación dos elementos e das técnicas características das formas literarias máis significativas.
- Creación de textos propios coas características da forma literaria elixida.

ACTITUDES

- Mantemento de actitudes positivas respecto ó uso da lingua galega en todas as situacións de comunicación.
- Interese e respecto polas variantes da lingua e respecto ós que utilizan unha lingua diferente.
- Valoración e interese por corrixir as propias producións, respectando e recoñecendo a importancia do uso correcto das normas.
- Actitude reflexiva e crítica ante formas comunicativas que suporían calquera tipo de discriminación e manipulación.
- Valoración do proceso da evolución histórica da lingua como alicerce da realidade actual.
- Valoración do feito literario como produto cultural e artístico.
- Interese e gusto pola lectura de obras literarias , utilizando criterios propios de selección e valoración.
- Actitude crítica e analítica ante os contidos ideolóxicos manifestados nas obras literarias.

TEMPORALIZACIÓN

1º trimestre:

Coincidindo coa 1ª avaliación abarcaranse os seguintes temas:

A comunicación.

Os rexistros lingüísticos e as propiedades textuais.

O texto descritivo e expositivo.

Substantivo, adxectivo e determinantes.

A formación da lingua galega e a lingua na Idade Media.

A literatura medieval.

2º trimestre:

Coincidindo coa 2ª avaliación:

O texto narrativo e texto dialogado.

Os pronomes e o verbo.

A lingua nos Séculos Escuros e no Rexurdimento.

A literatura nos Séculos Escuros e o Prerrexurdimento.

3º Trimestre:

Coincidindo coa 3ª avaliación:

Texto argumentativo.

Os conectores.

A diversidade lingüística no Mundo e na Península Ibérica.

A literatura no Rexurdimento.

MÍNIMOS ESIXIBLES

Coñecemento dos seguintes temas da programación:

- Conceptos de comunicación.
- Elaboración de textos con coherencia e cohesión.
- Características dos distintos tipos de texto.
- As clases de palabras e os seus usos, tanto en exercicios específicos como en textos de realización propia.
- Historia interna e externa da lingua galega dende as orixes ata o século XIX.
- Orixe das cantigas, características dos diferentes tipos.
- Autores do Rexurdimento, as súas obras e características.
- Lectura das obras obrigatorias por avaliación.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

- Utilizar a lingua galega oralmente e por escrito.
- Crear ou analizar textos escritos utilizando as diferentes técnicas e procedementos, atendendo a súa tipoloxía e á situación de comunicación.
- Buscar e elaborar información a partir dos medios de comunicación.
- Identificar as funcións da linguaxe predominantes e recoñecer os elementos de comunicación.
- Distinguir os compoñentes básicos e a estrutura das palabras. Coñecer as relacións semánticas.
- Coñecer e identificar as diferentes categorías gramaticais, as súas características e as súas funcións. Utilizar estas correctamente nos enunciados.
- Utilizar con corrección a acentuación e ortografía nos textos.
- Identificar as variedades sociais e situacionais da lingua. Analizar textos e identificar características diferenciais.
- Recoñecer as interferencias lingüísticas diferenciándoas da norma estándar. Clasificar os préstamos lingüísticos.
- Coñecer e distinguir as etapas da evolución histórica da lingua desde as orixes ata a actualidade.
- Elaborar estudos de investigación sobre o uso da lingua galega nos medios de comunicación e analizar a importancia destes para a normalización lingüística.
- Realizar comentarios de texto literarios respectando catro fases: lectura, localización, interpretación e valoración.
- Distinguir, nos textos literarios, as características lingüísticas e formais das diferentes épocas estudadas.
- Coñecer os diferentes tipos de cantigas da lírica medieval, orixes, cronoloxía, xéneros, procedementos formais, temas, textos conservados.
- Coñecer as causas polas cales se chegou ó silencio da literatura galega nos séculos XVI, XVII e XVIII. Recoñecer as composicións desta época. Coñecer os principais ilustrados galegos.
- Valorar o marco histórico e cultural da primeira metade do século XIX e a súa relación cos autores e obras máis destacadas.
- Analizar, comentar e coñecer as obras dos escritores máis destacados do Rexurdimento.

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, non se terá en conta soamente as notas dos exames escritos parciais ou final, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas pola profesora diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Realizar e superar todos as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais diarias como nos exames escritos.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Realizar dúas lecturas por trimestre e superar as probas que se realicen sobre as mesmas, requisito imprescindible para que a alumna ou alumno poda ser avaliado.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

METODOLOXÍA E MATERIAIS DIDÁCTICOS

Ademais do libro de texto, entregarase ó alumnado material para realizar exercicios prácticos: exercicios específicos de gramática, textos para realizar comentarios e explicacións teóricas para completar algúns aspectos do libro de texto. Leranse na aula fragmentos dos seus libros de lectura obrigatorios para realizar comentarios de texto literarios e lingüísticos.

Elixiranse textos literarios, informativos, lingüísticos, etc., onde se traten os temas transversais de actualidade.

PROGRAMACIÓN DE LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACHARELATO

1. Obxectivos

- Comprender o contido global e particular así como a intención e propósito dos discursos orais, escritos e audiovisuais procedentes de diversos contextos comunicativos da vida social e cultural, nomeadamente, dos ámbitos público, educativo, profesional e dos medios de comunicación.
- Expresar por escrito e oralmente o contido dunha mensaxe axustando o discurso a diferentes situacións comunicativas (especialmente ás do ámbito académico) e mantendo a coherencia, a corrección gramatical, a adecuada presentación e a utilización dos principais elementos cohesivos.
- Desenvolver as principais técnicas de comunicación e aprendizaxe relativas á comprensión e á produción que se empregan durante a interacción oral, para lograr os fins pretendidos e atendendo aos distintos contextos.
- Identificar os distintos tipos de textos orais, escritos e audiovisuais e reflexionar sobre a súa estrutura así como recoñecer o seu tema e a organización da información.
- Interpretar e valorar criticamente a información e as mensaxes que emanan dos distintos discursos e utilizar con autonomía e espírito crítico as novas tecnoloxías da información e da comunicación.
- Planificar, realizar e corrixir as propias producións de xeito que a persoa usuaria da lingua sexa un axente social no seu ámbito, contribuíndo a consolidar as distintas funcións sociais da lingua (de identidade, familiar, laboral, local, institucional, cultural e internacional).
- Coñecer a realidade multilingüe do mundo, de Europa e do Estado español valorando positivamente a riqueza que representa e fomentar o desenvolvemento da competencia pluricultural e, en especial, o da plurilingüe.
- Coñecer, analizar e reflexionar sobre a situación social da nosa lingua e sobre os factores e procesos que ao longo da súa historia e levaron á situación actual.
- Analizar os diferentes usos sociais da lingua, valorar as súas variedades, superar estereotipos lingüísticos que supoñen xuízos de valor e prexuízos, en especial os referidos ás mulleres, para evitalos.
- Recoñecer e analizar as distintas unidades da lingua e o seu funcionamento a partir dos distintos tipos de textos que se producen en contextos diferentes e cun achegamento analítico que observe a lingua partindo da globalidade para chegar ás partes mínimas.
- Apreciar e valorar a corrección e precisión formal como unha condición para que a comunicación funcione de maneira óptima.

- Adquirir un corpus léxico importante, adecuado á intención e á situación comunicativa, almacenable a longo prazo, de fácil acceso e formalmente correcto.
- Coñecer as características das principais etapas da literatura galega, así como as correntes, xéneros, autoras e autores e obras máis representativas utilizando fontes bibliográficas axeitadas para o seu estudo.
- Ler, comprender, analizar e xulgar con criterio obras e fragmentos representativos das diferentes épocas da literatura galega en tanto que expresión de determinadas circunstancias sociohistóricas.
- Concienciarse de que unha lectura crítica e de calidade mellora a competencia comunicativa, xa que posibilita a formación, a información e o pracer.

2. Contidos

2.1. Lingua e texto.

- Propiedades do texto: a coherencia e a cohesión. Análise de procedementos lingüísticos básicos e aplicación ás propias producións. A progresión temática.
- A fonética e a fonoloxía. Descrición de fonemas.
- As variedades dialectais. Bloques e áreas dialectais. Principais trazos fonéticos, morfolóxicos e sintácticos. O texto dialectal.
- Estrutura e formación de palabras. Tipos de morfemas e análise morfolóxica.
- Sintaxe: unidades e funcións sintácticas. Análise sintáctica.
- Semántica: campos semánticos. As relacións e os cambios semánticos. Definición de palabras.

2.2. Sociolingüística.

- As funcións sociais da lingua. Conflito e diglosia. Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos.
- Historia da normativización: a construción da variedade estándar. Interferencias e desviacións da norma.
- Linguas minorizadas e linguas minoritarias. O galego: lingua en vías de normalización. ▪ O galego no 1º terzo do século XX: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
- O galego de 1936 a 1975: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
- O galego de finais do século XX e comezos do XXI: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.

2.3. Literatura.

- A poesía das Irmandades da Fala. Características, autores e obras representativas.
- A poesía de vangarda. Características, autores e obras representativas.
- A prosa do primeiro terzo do XX: as Irmandades e o Grupo Nós (narrativa, ensaio e xornalismo).
- O teatro do primeiro terzo do XX: Irmandades, vangardas e Grupo Nós.
- A poesía entre 1936 e 1976: a Xeración do 36, a Promoción de Enlace, a Xeración das Festas Minervais.
- A prosa entre 1936 e 1976: os renovadores da prosa (Fole, Blanco Amor, Cunqueiro e Neira Vilas).
- A Nova Narrativa Galega. Características, autores e obras representativas.
- O teatro galego entre 1936 e 1976: a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.
- A literatura do exilio entre 1936 e 1976: poesía, prosa e teatro.
- A poesía de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Poetas e tendencias actuais máis relevantes.
- A prosa de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Prosistas e tendencias actuais máis relevantes.
- O teatro de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Dramaturgos, tendencias e compañías actuais máis relevantes.

3. Temporalización.

Primeiro trimestre

- Repaso de contidos de lingua do programa de 1ºBACH a través de follas de exercicios.
- Propiedades e estrutura do texto. Presentación e exercicios prácticos.
- Lingua e sociedade. Conflito lingüístico, bilingüismo e diglosia, linguas minorizadas.
- A fonética e a fonoloxía.
- As variedades dialectais. Bloques e áreas dialectais.
- O galego no primeiro terzo do século XX.
- Literatura do primeiro terzo do século XX.

Segundo trimestre

- Repaso de contidos de lingua do programa de 1ºBACH a través de follas de exercicios.
- Estrutura e formación de palabras. Tipos de morfemas e análise morfolóxica.
- Sintaxe.
- Historia da normativización.

- Linguas minorizadas e linguas minoritarias. O galego: lingua en vías de normalización.
- O galego de 1936 a 1975.
- A literatura galega entre 1936 e 1976.

Terceiro trimestre

- Repaso de contidos de lingua do programa de 1ºBACH a través de follas de exercicios.
- Propiedades e estrutura do texto. Presentación e exercicios prácticos.
- Lingua e sociedade. O galego de 1975 á actualidade.
- Semántica.
- A literatura galega de 1975 até a actualidade.

4. Criterios e procedementos de avaliación e cualificación.

4.1. Criterios.

- Interpretar diferentes tipos de discursos orais, escritos e audiovisuais e a situación na que se desenvolven, captando o sentido global e a intención do discurso, a mensaxe e as ideas principais e secundarias dos mesmos.
- Participar en interaccións orais de acordo ás normas establecidas e realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade e usando recursos audiovisuais, bibliográficos e das tecnoloxías da información e comunicación.
- Elaborar producións escritas planificadas sobre temas de actualidade ou curriculares, adecuadas á situación e intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección ortográfica ademais dunha coidada presentación.
- Caracterizar e identificar diferentes tipos de textos orais, escritos e audiovisuais procedentes de diversos contextos comunicativos da vida social e cultural, sobre todo, dos ámbitos científico e académico e dos medios de comunicación.
- Coñecer os conceptos teóricos, as normas de uso e os procedementos lingüísticos propios da gramática galega.
- Utilizar sistemáticamente os coñecementos lingüísticos para comprender e analizar textos alleos de distintos ámbitos sociais e para producir, elaborar e revisar textos propios e de temáticas diversas.

- Coñecer e utilizar un caudal léxico (palabras, frases feitas) apropiado e amplo.
- Diferenciar as variedades internas da lingua e identificar as interferencias lingüísticas e desviacións da norma.
- Valorar a lingua galega e ser quen de identificar os prexuízos e estereotipos que están ligados a ela.
- Coñecer as causas históricas da situación actual dos usos lingüísticos en Galicia e valorala con espírito crítico e reflexivo, empregando de maneira precisa a terminoloxía sociolingüística.
- Coñecer a historia da literatura galega: as principais etapas, movementos, autora e autores e obras.
- Ler, analizar e comentar obras e fragmentos significativos da historia da literatura galega.

4.2. Procedementos.

Debido a que a materia segue o proceso de avaliación continua, non se terán en conta só as notas dos exames escritos, senón tamén todas aquelas probas orais ou escritas esixidas pola profesora diariamente.

Para unha avaliación positiva da materia, o alumnado deberá cumprir os seguintes requisitos:

- Realizar e superar todos as probas escritas parciais ó longo do curso e, se é o caso, o exame final.
- Demostrar os seus coñecementos tanto de teoría literaria e lingüística como de exercicios prácticos, tanto nas probas orais diarias como nos exames escritos.
- Presentar os exercicios realizados diariamente, coa coherencia e corrección propia da actividade.
- Realizar un mínimo de cinco lecturas ao longo do curso a partir dunha listaxe ofrecida pola profesora. O alumno deberá demostrar a súa lectura nunha proba oral ou escrita.
- Participar positivamente na aula e non interromper a marcha normal da clase.

5. Metodoloxía e materiais curriculares

Combinaranse sesións teóricas e prácticas na aula sobre aspectos gramaticais, sociolingüísticos e literarios, contidos na programación xeral; realizaranse sesións de comentarios críticos e persoais de textos informativos, periodísticos e literarios; lecturas complementarias tanto de carácter literario como divulgativo, etc.

Recoméndase como material de apoio e consulta para o alumnado o libro de texto de *Lingua galega e literatura* de Edicións Xerais, manual que se utilizará na aula. Igualmente é conveniente que os alumnos dispoñan das Normas Ortográficas da Lingua Galega como manual básico da súa propia biblioteca.

6. Programa de reforzo para a recuperación da materia pendente de cursos anteriores.

O alumnado de 2ºBACH que teña pendente a materia de Lingua Galega e Literatura de de 1ºBACH recibirá periodicamente exercicios prácticos que deberá entregar para seren corrixidos e avaliados e facer así un seguimento da súa evolución no repaso da materia. Ademais, poderá realizar unha proba escrita da totalidade da materia no mes de febreiro, de xeito que, se consegue superala, a materia quedará xa aprobada.

No caso de que non realice ou non supere esa proba escrita, terá dereito a unha nova proba escrita final de toda a materia a finais do mes de abril.

7. Actividades complementarias e extraescolares.

Ademais das actividades de aula, o desenvolvemento da programación complementarase coas posibles actividades complementarias (lectura e comentario -oral e escrito- de textos da prensa, comentario crítico dalgunha obra literaria e proxección posterior da adaptación cinematográfica, etc.